

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 12 K.
 Félévre 6 K.
 Negyedévre . . . 3 K.
 Hirdetési díj: Egyhasábos
 petitsor egyszeri hirdetése
 15 f. Közlemények sora 40 f.

POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
 és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye. □□

Szerkesztőség és
 kiadóhivatal ::
Kösch Árpád
 könyvnyomdája
 Eperjes, Fő-u. 59.
 :: Telefon-szám 16. ::

8.621,400

koronát jegyeztek Eperjes három pénztintézetében az V-ik nemzeti kölcsönre. S bizonyosan nem túlozunk, mikor azt állítjuk, hogy a vidéki pénztintézetek, az állampénztár s a postahivatalok jegyzéseivel együtt az összeg meghaladja a **9.000,000** koronát.

Oly rendkívül hatalmas eredmény, amilyennel Sáros meg lehet elégedve.

Intézetek szerint az V-ik hadikölcsönjegyzés a következőképen oszlik meg:

- a Sárosvármegyei Takarékpénztárban 3.700,150
 - az Eperjesi Bankegyletben 2.717,250
 - az Eperjesi Takarékpénztárban 2.204,000
- koronát jegyeztek.

Az egyes pénztintézetek teljesítménye s így vezetőségének munkája az öt hadikölcsönjegyzésben igazán felül áll minden dicséreten.

A három pénztintézetben az öt hadikölcsönre összesen **26.689,100** koronát jegyeztek, és pedig az Eperjesi Bankegyletben

- I. hadikölcsön 1.023,900 K
 - II. „ 1.501,750 „
 - III. „ 2.640,750 „
 - IV. „ 2.164,100 „
 - V. „ 2.717,250 „
- 10.047,750 K,

- a Sárosvárm. Takarékpénztárban
 - I. hadikölcsön 195,750 K
 - II. „ 456,850 „
 - III. „ 1.352,000 „
 - IV. „ 3.195,600 „
 - V. „ 3.700,150 „
- 8.900,350 K,

- az Eperjesi Takarékpénztárban
 - I. hadikölcsön 757,500 K
 - II. „ 1.104,500 „
 - III. „ 1.873,900 „
 - IV. „ 1.801,100 „
 - V. „ 2.204,000 „
- 7.741,000 K.

Ez az igazán szép eredmény, mint fentebb említettük, három pénztintézetünk vezetőségének, illetve igazgatóinak: Földes Zoltánnak, Mussoni Antalnak és Vogel Bélának buzgólkodásán s szakértelmén kívül elsősorban vármegyénk igazán kiváló közigazgatásának, a külső közigazgatási tisztviselők fáradhatlanságának s hazafias közönségünk áldozatkészségének köszönhető.

Bámulatos s eléggé nem méltányolható ez az eredmény már azért is, mert vármegyénk egy része féléven keresztül nyögte az oroszjárást, s kereskedelmileg sem oly fejlett, mint más megyék, melyek nem dicsekedhetnek ily eredménnyel.

Sáros hű maradt önmagához, hű tradícióihoz, amelyek történelmünk véres lapjain is arany betűkkel lesznek feljegyezve.

Sokszorosító-művészet.

Ezen művészet a jelen műkedvelői gyakorlatban — sajnos — még nem foglalta el azt a helyet, amely méltán megilletné. Közönségünk ma is nagyobb kedvét leli az olajnyomatokban, mint a különféle szép metszetekben. Mintha a gépek korszakában a gépies reprodukció felülkerekedni akarna a művészi intuíció sajátos és öntudatos munkája felett! Nem csoda, hogy nálunk is a sokszorosító-művészeknek harcot kellett kezdeni a túlságosan felkapott olajnyomatok kiszorítására, hogy ezek a művészi kivitelű rézmetszeteknek, rézkarcoknak, a rézmaratás termékeinek, a kő- és fametszeteknek, a Stichradierung alkotásainak

engedjenek helyet. Mert ne feledjük el, hogy a soha nem nyugvó kutató szellem, az emberi találékonyság legszebb diadalai közé tartozik a legváltozatosabb, a legalkalmasabb sokszorosító eljárások feltalálása, kifejlesztése. Megengedjük, hogy közönségünk legtöbbször tanácstalanul s tájékozatlanul vásárol másolatokat. Nem tudja, hogy a sokszorosítás szolgálatában álló metszetek nem csekélylendő művészi iskolázottságnak, ügyességnek és rátermettségnek a produktumai, amelyek a művész reprodukáló-képességét még külön sajátosságának fényében ragyogtatják, sőt a sokszorosított műalkotásnak rejtettebb szépségeit is napfényre hozzák. Kétségtelen, hogy ezek megértése végett közönségünknek nagyobb művészettörténeti tudásra volna szüksége. Tudnia kellene, hogy egy (magyar származású) Dürer, Schongauer és Rembrandt fa-, illetve rézmetszeteikkel és rézkarcaikkal is kiténtek.

A kassai, lőcsei, kisszebeni, héthársi és eperjesi templomok több régi (illetőleg régi oltárokról megmaradt) képe nagy hírnévnek örvendett külföldi rézmetszők metszetei nyomán készült. Tudomásunk van róla, hogy a tizenhetedik században Eperjes városának népszerű gyógyszerésze és főbírája, a tudós Weber János, több rézmetszőt maga köré gyűjtött, kik munkái számára véső segítségével is készített metszeteket szolgáltattak.

A rézmetszés valósággal arisztokratikus művészet volt, mint ilyen, valóságos próbaköve a művész avatott kezűgyességének. Nem csoda, ha egy Szelepcsényi György is, a későbbi esztergomi primás is megpróbálkozott vele.

E műgyakorlatnak évszázadokra terjedőleg valóságos diadalút volt szánva, főleg az olasz Marcantonio Raimondi működése által, aki a német és az olasz rézmetszés szabályait követve, az árnyékolásban a kereszteződő és párhuzamos vonalak alkalmazásával Raffael remekműveit a nagyvilág részére sokszorosította. Ezen sokszorosító-művészet ma sem vesztette el tekintélyét, hanem a rézmaratással egyesülve, egy új technikának, az ú. n. Stichradierungnak szülőjévé lett, amelyben a metszett és a salétrom vagy sósavval, illetve vaschlóriddal maratott rézlemez költőies, mondhatni filozofikus tartalommal lép a szemlélő elé, az eredeti műnek nem szolgálai utánzásával, hanem a véső és a marató művész egyéni lelkének, felfogásának, meglepő ötletességének felcsillantásával. Aki tisztában van azzal,

OLYMPIA

A koronázás ünnepeiről készült összes autentikus felvételek az alanti napokon a következő nagyszabású filmszenzációk kíséretében lesznek bemutatva:

hétfőn, január 15-ikén:	kedden, január 16-ikán:	szerdán, január 17-ikén:	csütörtökön, jan. 18-ikán:
SZIBÉRIA Dráma 4 felvonásban. Főszereplő: Clara Kimball-Young.	Mr. Robinson Történet a trósti világából 4 felvonásban.	Tavaszbredése Bohó szerelmi játék 3 felvonásban. Főszereplők: Francis, Hines, Martin, Ch. Barnett.	TRILBY Szinmű 5 felvonásban. Főszereplő: Clara Kimball-Young.
Előadások pont 1/2 5, 1/2 7, 1/2 9 órakor.		Jegyek d. e. 10-12-ig, d. u. 3-tól a pénztárnál.	

hogyan a mai festőművészet mily kifogyhatatlan a meglepő invenciókra való törekvésben, az a Stichradierung művészetének eljárásán nem fog megütközni s meg fogja érteni, hogy a legújabb időkben miért viseltek ez irány nagyobb előszeretettel.

Az angol William Hogarth már több mint másfél századdal ezelőtt nagybárra ezen technikájú műveivel kelt ki népének politikai, társadalmi, erkölcsi romlottsága ellen s alkotásainak hatását évszázadokra tudta biztosítani. Nálunk Paczka Ferencné próbálkozott meg sikeresen ezen technikával.

A rézmetszet, a rézmaratás és a rézkarc (a «hideg tüvel» való metszés) hatás dolgában mintegy kiegészíti egymást, azért már régi művészek is nem egyszer egyesítették őket, vagy legalább egyiket a másik kiegészítésére használták föl.

A festői effektusokra való törekvés Rembrandt rézkarcainak hatása alatt a tizenhetedik században új technikával ajándékozta meg a sokszorosító-művészetet. Míg a rézmaratás eljárása szerint a sötét árnyékos részeket edzik bele a rézlemezbe, a német eredetű Siegen Lajos a hántoló eljárás (Schabkunst, Schwarzkunst, maniere noire, mezzotinto) feltalálásával ellenkező úton iparkodott ugyanezt a célt elérni, amennyiben itt a lemez érdessé tett felületéről a világos részeket tollkészerű acéleszközzel lehántolja. A lemez érdessé tett felülete sötét, bársonyos mélységű fekete lenyomatot ad.

A krétarajznál (crayon maniere) az edzés alkalmával a maró folyadék az egyes pontokon támadja meg a rézlemez, miáltal a levonatok a szemcsés fekete vagy vörös krétarajzok benyomását keltik. Ennek finomítása a pontozó eljárás.

Ugyancsak a tizennyolcadik században keletkezett az aquatinta vagy tusmodor. Lényege abban áll, hogy nem vonalakat, hanem csíkokat mélyítenek a rézlemezbe. A művész eszköze nem a véső vagy a karcoló, hanem az ecset. Az edzésnél a marósav az aquatinta porréteg-hézagai közt érintkezik a rézlemezrel s ezt érdessé, a nyomdafesték megtartására alkalmassá teszi.

A köre rajzolt művek közül említendők az osztrák Geiger János magyar és erdélyi történeti képei, Pettenkofen Ágost Budavár 1849. május 21-iki bevételét ábrázoló képe Orosz tábor Magyarországon, Magyar népfölkelés, Sebesültek

szállítására, nálunk Barabás Miklósnak pl. Sáros megye lovasbandériumát ábrázoló képe.

A művészi színes fametszetek készítése terén elsősorban kiválik Morelli Gusztáv, akinek szerfölött széleskörű tevékenysége felöleli az összes állami értékpapírok, kölcsönkötvények és nagyrészt bélyegek fametszetű kivitelét. Igen szép a Budavárát ábrázoló színes fametszete.

A színes lithographiának technikai irányban való teljes kiképzése, amelynek révén képessé válik szorosabb értelemben vett sokszorosító feladatának megfelelni, igazán csak a legutóbbi évtizedeknek a vívmánya.

Mindezeket a tetszetősségre számot tartó technikákat röviden azért ismertettük, hogy irántuk a közönség érdeklődését felkeltsük s rokonszenvet ébresszünk benne a nálunk is lendületet vevő sokszorosító művészetek iránt. A behatóbban szemlélő szem sok tanulságos eredetiséget, meglepő érdekességet is fedezhet fel bennük.

Kelen Simon óra- és ékszerüzletében (Püspöki palota, Kassai út 1. sz.) gyönyörködhetik a közönség a jónevű Henschel Hugónak pár sikerültebb Stichradierungjában. Érdemesek a megvételre ugyanott Kerekes Ernő festményei is.

SZÉCHENYI-KÖR.

Új alapító-tag. Társadalmunk egyik illusztris tagja, Ágoston Károly úr, aki nagy tudásánál, nemes egyéniségénél fogva általános tiszteletnek és népszerűségnek örvend városunkban, újabb jelét adta nemeslelkűségének: 200 K-val belépett a Széchenyi-kör alapító-tagjai sorába. Ágoston Károly e nemes tettével csak fokozza azt a hálát, amelyet iránta úgyis mint a Kör érdemes háznagya és az igazgató-választmány derék tagja iránt érez a Széchenyi-kör. Bár csak többen követnék városunkban e nemes példát! Milyen szép jövődjé nyílnék a Széchenyi-kör előtt, ha anyagilag is megerősödne, ha 50—100 tag lépne be alapító-tagul s ezzel alaptökéhez jutna a Kör. S ez a tagokra sem nagy áldozat hiszen az alapító-tagok tagsági díjat nem fizetnek, nevüket pedig örök időkre megörökítik. A rendes évi tagsági díj mellett 15 év alatt amúgy is befizetik az alapító-tagsági díjat. Ha pedig belépnek alapító tagnak, a maguk nevét is megörökítik s egyben biztosítják a Széchenyi-kör jövődjét. Igen szomorú és sajnálatos körülmény, hogy Magyarország egyik legnagyobb, leg-

Ami a sóhajok tanyájának a térben való elhelyezkedését illeti, hát ez egy kert közepén, zárkózott egyedüliségben pöffeszkedő villa. Kerítését nem alkotják ugyan oly elegáns vasrácsok, mint amilyenek Eperjésen, pl. a Csengey Gusztáv utcájában vonják magukra a közfigyelmet, hanem csak egy vakolatlan köfal — helyi szólással: «garádja» —, amelynek azonban a régiségkedvelő szemében különös értéket ad, hogy abban szabadságvívó Rákóczi bástyájának köveit takarítja a ráboruló moha zöld bársonya. A kert egyelőre nem nagyon bővelkedik dísznövényekben, de idővel majd kizöldül benne a babér, melyet korán kezdett költői pályámon sűrűn arattam (annyival is inkább, mert amennyi rejtélyes eredetű zöld levél került a konviktsi babos tálakba babér gyanánt, azzal tisztelőim mind az én nevemet koszorúzták) vagy ha az nem fogan meg, hát majd kihajt a sok elhullajtott napraforgó-mag, melyet az ablakom előtt bankettező szén- és molnárcinkék tékozló kedvvel szórtak szét az eszterháj rekeszeiből. Különben se baj, ha az előkert nélkülözi a parkszerűség kellékeit. Bőven kárpótol a villatető viruló volta, melyen a konzervatív Idő — a Semiramis függőkertjeinek mintájára — dús növényzetű légi ligetet létesített. Önként kínálkozott erre a zsendelyfedél avultsága, melyet a mindenütt életet teremtő

nevesebb kultúregyesületnek: az Eperjesi Széchenyi-körnek mintegy három ezer korona tőkéje van. Ágoston Károly úrnak nemes alapítványáért hálás köszönetét fejezi ki a Széchenyi-kör elnöksége.

Felolvasó-estély. Január 17-ikén, szerdán délután 6 órakor felolvas: dr. Mauks Ernő, szava: Bakay Zoltán.

HIREK.

Tudni szükségesek.

A rendőrkapitány ezúton kéri a háztulajdonosokat, tekintettel a közbiztonságot ellenőrző személyzet csekély számára, hogy a házak kapuit már est 9 órakor zárja, egyben a kapukat villanyos-csengővel vagy lakóikat kulccsal lássák el. Mert a későn hazajövőket rendszerint oly dörömböléssel akarnak bejutni, hogy a szomszédok éjjeli nyugalma zavarják.

A vörös- vagy sárgarézből készült fürdőszoba-kályhák (vízartályok) január 15-ikéig a rendőrségtől átvehető bejelentési lapokon a rendőrségnél bejelentendők. Rekvirálni fogják azokat, illetve kicserélni.

A hadicélokra beszolgáltatott háztartásbeli részedények és rézüstök horganyozott (cinkezett) vasedényekkel cseréltettek ki. Az ilyen edényekről savak és savanyú ételek olyan mennyiségű cinket képesek ennek előható sói alakjában feloldani, melyek az emberi szervezetre ártalmasak. Ezen edényekben savanyú ételeket (káposzta paradicsom, gyümölcsbefőtt, gyümölcs-szesz, lekvár stb.) főzni, melegíteni vagy eltartani mérgezés veszélye miatt nem tanácsos.

BÁRÓ LICHTENBERG LAJOS.

A 32. tábori vadász-zászlóalj vitéz parancsnoka hősi halált halt.

Sohasem járt városunkban: mégis ismertük, sohasem láttuk: mégis szerettük. Fiaink elbeszéléséből tudtuk, ki viseli gondjukat, ki az apjuk és vezérük kemény harcok idején. Lichtenberg alezredes egyike volt azon csapatparancsnokainknak, kik több mint két évet töltöttek egyfolytában zászlóaljaik élén.

Természet termékeny talajnak talált a mohák különféle fajainak izléses gruppirozására. A mohok csábító virulásán felbuzdulva, a nyurga akácok indítva érezték magukat, hogy kipróbált csíráképeségű maggal hintsék be a mohák engedékeny talaját és ezáltal biztosítsák egy magasabb régiókba törekvő úberakác-nemzedék virulását.

Aki azonban ily keleti pompával kecsegtető külsejű villám belső berendezését akarja megismerni, meg kell lépődnie annak puritán egyszerűségén. Az előszoba diszkrét homályba takart falain hiába keresünk színpazar mozaikot. A gobelin-szövésnek már inkább találhatunk itt némi határozott nyomaira, különösen a padmaly szögleteiben, ahol a pókhálók válogatott remekei követelik a művészi magaslatokra emelkedő textilipar iránti legbensőbb elismerésünket. A freskókat csupán egy antik plakát igyekszik helyettesíteni, mely a paleolit- vagy esetleg a békekorszakból maradt korunkra a Haggensbach-sör elkésztett magasztalójaként. Padlózat, keramitozás itt nincs, hihetőleg ama kegyeletes szempontból, hogy a bennlakók, ha kedvük tartja, hosszabb utánjárás nélkül is megcsokolhassák új Anteuksként az anyaföldet.

Magát a lakást képzelt válaszfalak osztják fogadó-, háló- és dolgozóhelyiségekre. Bútorzatuk azonos lévén, külön leírásra nem szorul, de leírni különben se merem, mert félek, hogy hitelezőim

TÁRCA.

Sóhajok tanyáján.

Írta: Hegyaljal Kiss Géza.

Ne méltóztassanak valami elvárásolt barlangra gondolni, melyben Hófehérkék várják az eljövendőjüket. Óh, dehogyan! Sóhajok tanyájának nevezi a falusi humor — melynek tövét a kismegyasói «pinceharmat», természetrajzi nevének; *lőre savanyúse*, öntözi — az én kápláni rezidenciámat. Sóhajok tanyájának, mert emberemlékezet óta itt szoktak a káplánok parókia után sóhajtozni. Én bizony parókia után egyelőre nem igen sóhajtozom. Elvégre ilyen nyúlárnyéktermetű legénynek, amilyen én vagyok, idő előtt is megüresedhetik egy hely — Földváron, ahol az ember üres óráiban deszkakereskedéssel is foglalkozhat. De ha már a tradíciók révén itt mindenáron sóhajtozni illik, akkor sokkal inkább sóhajtozom ama tiszteletdíjak után, melyeket előzőkeny, de ezergondú fővárosi és vidéki szerkesztőim következetesen elfelejtettek kiutalni. De se baj! Jobb jövőt váró türelmemen kívül szerencsére megáldott a sors 3, azaz három nagybácsival, akik közül kettő igen hatásos injekciókkal szokott ellátni — anyagi bántalmak ellen.

Magyaros katonái iránt menő szeretet magához lánc Nem akar lenni. Nem a közönséges h túlvilágra; az az emberi t annak az ala donát, életét nyájunkért.

Báró Lichte Ragusában. Apj német konzul elvégezve, 1886-1891-ben hadi lépett elő. 1900 csász. és apó kiváló szolgálat elégedését adja 1914. őszén ke sokára őrnaggy tél alkalmat ny mére. Árpádújt tartottuk. A d parancsnokát il nem is emberi l ellen. Az arisz tisztet ott láttuk. lábait melengét véresre fújta a vadászaival a levegős kunyhó megcsúfoló mó afeletti örömeb meleg vízhez j

Mikor a go kárpáti frontja zászlóalját szür vonal megállap A júniusi o nél találta vad tása kereste le ki szinte veszte makacs támad

Augusztus lefolyt véres a bécsi helyőrp al újév után

rajtaütnek és értékű ingóság tisztasága a vilá ban eregeti be. is szolgál azá nyáron szabad nyoknak és Sz szellemű poéta szellemem elei az ablakfába m míg fel nem v eredményesen inváziója ellen Így hát békév dékosan nem s fosztani a falu- kiváltságától, h is joga van be kíváncsi barna buzgón találga untauglich váll fehér törülköz dulatokkal ha aszketikus győ dítani arcomat melyek sértő kiáltani, hogy bosszantó kor

Magyaros temperamentuma, zászlóalja katonái iránt táplált, az önfeláldozásig menő szeretete volt az, mely katonái szívét magához láncolta.

Nem akar a nekrológ objektív kritika lenni. Nem akar az lenni akkor sem, ha közönséges halandó költözik csendesen a túlvilágra; annál inkább kristályosodik ki az emberi tulajdonságok tömkelegéből annak az alakja, ki legabszolútabb tulajdonát, életét áldozta fel hazájáért, mindnyájunkért.

Báró Lichtenberg Lajos 1869-ben született Ragusában. Apja, báró Lichtenberg Frigyes csász. német konzul volt. A trieszti hadapródiskolát elvégezve, 1886-ban lépett a hadsereg kötelékébe. 1891-ben hadnaggyá, négy évre rá főhadnaggyá lépett elő. 1904-ben százados lett, 1913-ban ő csász. és apost. kir. felsége elrendelte, hogy kiváló szolgálatai elismerésül legfelsőbb megelégedését adják tudtul a kitűnő századosnak. 1914. őszén került hős vadászaik élére. Nem-sokára őrnaggyá nevezték ki. Az 1914/15-iki tél alkalmat nyújtott a szent hazai föld védelmére. Árpádútját — a vereckzei szorost — megtartottuk. A dicsőség oroszlanrésze vadászaik parancsnokát illeti. Törékeny alakja szinte már nem is emberi kitartással harcolt a fagy és orosz ellen. Az arisztokrata vérből származó törzstiszte ott láttuk fatörzsön ülve, tábornoknál fagyos lábait melengetni, mikor a híres beszkidai szél véresre fújta orcáinkat. Ott szenvedte végig vadásaival a kárpáti hóviharokat túlságosan levegős kunyhójában, minden emberi logikát megcsúfoló módon bécsi anekdotákat mesélve afeletti örömeiben, hogy egy kis teának csúfolt meleg vízhez jutott.

Mikor a gorliczei áttörés után az oroszok kárpáti frontja megingott, ő vezette vadász-zászlóalját szüntelen támadásra; míglen az arcvonal megállapodott.

A júniusi offenzíva egy Strypa-menti hídfőnél találta vadászaikat. Sok anya hálás pillantása kereste lelki szemeivel a hős parancsnokot, ki szinte veszteség nélkül verte vissza az orosz makacs támadásait.

Augusztus közepén a Horodyszczce mellett lefolyt véres csata után megtörtén szállították a bécsi helyőrségi kórházba, ahol néhány nappal után kilehelte hősi lelkét.

rajtaütnek és megfosztanak termeim növekvő értékű ingóságaitól. A két ablak, melynek kétes tisztasága a világosságot csak mérsékelt adagokban eregeti be, egyúttal önműködő szellőztetőül is szolgál azáltal, hogy tágas nyílásain télen-nyáron szabad bejáratuk van a Szellő kisasszonyoknak és Szél úrfiaknak, amint az egy szabad szellemű poéta lakásához illik is. Ez a szabad szellemem eleinte sehogy sem akarta megtűrni az ablakfába makacsul belekapaszkodó vasrácsot, míg fel nem világosítottak, hogy az a rács igen eredményesen őrzi a vigaszt kereső menyecskek inváziója ellen a vasszigorú kápláni erkölcsöket. Így hát békével megtűröm. Rólófüggőnyt szándékosan nem szereltettem fel. Nem akarom megfosztani a falu-város közönségét attól az önértetes kiváltságától, hogy ifjú papja lakásába bármikor is joga van belátni; se vizavimat, aki bájos és kíváncsi barna lány, attól a gyönyörűségtől, hogy buzgón találgassa, vajjon mit művelek, midőn untauglich vállamra barna árnyalatokban gazdag fehér törülközőt borítva, talmudistaszerű mozdulatokkal hajlok egy tenyérnyi tükör fölé és aszketikus gyötrelmek közt igyekszem megszabadítani arcomat azoktól a szemérmetlen tükörektől, melyek sértő durvasággal igyekeznek világá kiáltani, hogy a szakállas nemhez tartozom és bosszantó kontársággal törekszenek utánozni a

Az ágyban fekvő súlyos beteg minden gondolata, minden tekintete hős katonáinak szólt. Még halála előtt néhány nappal írta meg több tisztjének, hogy január közepét már vadászai élén öhajítja tölteni.

A királyi kegy hősességéhez méltón nyilvánult meg báró Lichtenberg alezredessel szemben. A kitüntetések sorozata díszítette mellét. Vitéz magatartása elismerésül kapta a III. oszt. vaskorona-rendet, a III. oszt. kat. érdemkeresztet, a katonai érdemérmét, végül a II. porosz vaskeresztet.

Nyugodj hát békében szeretett parancsnokunk! Mennybeli utadon katonáid százainak könnyes tekintete követ. Zászlóaljad méltón fogja emlékedet megőrizni, hősök hőse! Bátor, egyenes jellemed gránitzobrot állított minden vadászod lelkébe. Aranyfonálként fogja beragyogni zászlóaljunk történetét alakod! Méltó lesz Hozzád a jövőben is minden vadászod! S ha majdan újból felderül az ég, ha katonáid a végső győzelmet kiküzdve, visszakerülnek a csendes falusi tűzhelyekhez: nevedet a háborús legendák keretében forró hálával, rajongó szeretettel adja tovább unokáinak minden katonád.

Hősök jutalma. A király *Blassék* Gusztávot, a 34-ik gyalogezred hadnagyát, a III. oszt. katonai érdemkereszt tulajdonosát, az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásáért signum laudis-szal tüntette ki.

Új gazdasági főfelügyelő. A király *Berzeviczy* Zsigmond gazdasági főfelügyelői címmel és jelleggel felruházott gazdasági felügyelőt, az eperjesi és hegyvidéki kirendeltségek érdemdús vezetőjét gazdasági főfelügyelővé nevezte ki. A kinevezésben, mely városi és megyei társadalmunkban osztatlan örömet keltett, a felvidék gazdasági újrakedése körül kifejtett kiváló és ernyedetlen tevékenység elismerését látjuk.

Kinevezés. A M. kir. Ornithologiai Középpont igazgatója *Bohrandt* Lajost, a Sárosvármegyei Állat- és Madárvédő Egyesület alelnökét és ifj. *Thobias* Gyula volt titkárát a M. kir. Ornithologiai Középpont rendes megfigyelőivé nevezte ki.

Hősök emléke. 612 korona 3 fill.-t hozott lapunk szerkesztőségéhez a posta. *Saly* Győző, városunk rendőrkapitányának gyűjtése, aki a következő sorokkal küldte meg az összegről szóló takarékpénztári betétkönyvecskét: „Nagys.

vereshagyma ízléstelen színárnyalatait. Szólanom kell még ajtómról, melynek fortélyos závára nehezen akarja beereszteni a belépőt. Pedig szívesen látom a vendéget, amit külsőleg is igyekszem kifejezni azáltal, hogy nem írtam ki a bejárat fölé: Idegeneknek tilos a bemenet. Az ajtó is ugyancsak segítségemre van a vendéglátásban. mert aki egyszer bejön, az nehezen tud innen kiszabadulni a maga emberségéből. A zárnyílás úgy beszorítja a závar nyelvét, mint a fősvény ember a markát a gyűjtőívésék előtt.

Hadd mutassam be most már a személyzetet is Inast nem tartok, már csak azért sem, mert itt «inas»-nak neveznek minden fuigyereket, akik bőségesen állanak rendelkezésemre elemi iskolánk népességéből. Hanem házvezetőnőm az van. Kissé már túl van ugyan a házvezetőnők törvényes életkorán, de vállaira ruháztam háztartásom gondját kegyeletből, mert több, mint harminc esztendeje ő látta el minden káplán-elődömet a szükséges szolgálattételekkel. A végén már csak nagyanyónak titulálta minden tiszteletes és ma már csak a parókia bibliai időket ért öreg szolgálója, az «atyus» szólítja «Zsuzskó húgom»-nak, de ő csak sátorosünnepkor, amikor a félliteres italporció enyelgő hangulatra deríti. Külön érdekessége a gondjaimat viselő Nanónak, hogy ő takarít a tanítónőre is, és mint ilyen,

Dvortsák Győző úrnak, az EPPERJESI LAPOK szerkesztőjének. Kedves Barátom! Mellékelten küldök egy sárosvármegyei takarékpénztári betéti könyvecskét 612 korona 3 fillérről a «Hősök emlékművének» kezelésed alatt álló alapjához. Hivatalomban megfordult ügyes-bajos emberek fillérei; a mindennapi élet apró gondjaival vesződk adták össze, hogy leróják kegyeletük adóját azok emléke iránt, akiket az apró gondokkal terhes, de apró örömökkal is kedveskedő mindennapi életből a haza védelmének nagy kötelessége kiragadott, s a hősök sorsa, amely betellett rajtuk, régi gondjaiknak és örömeiknek soha nem ad vissza többet. Ez a szerény összeg egy téglacsak a «Hősök emlékművének» építményében, az én szememben azonban, aki a gyűjtőív rovatkás lapján nap-nap mellett elkönyveltem az adakozók nevét, különösen becessé teszi, hogy minden fillérben a *hétköznapi adóját látom a halhatatlanságnak*. Látni, hogy a világok változásában jövőnket biztosító hősök emlékének ápolása mily kedves gondolat volt még azok szívének is, akiket ügyes-bajos dolgaik intézése közben ért a kérésző, e nagy időknék egyik legszebb tanúsága volt számomra s azt a meggyőződést szilárdította meg bennem, hogy a nehéz napok, amelyeknek aggodalmából városunk közönségének oly bőven kijutott, nem multak el anélkül, hogy érzésben és gondolkodásban meg ne nemesítsék az embereket. A «Hősök emlékműve» éppen ezért nemcsak vitéz katonáink soha el nem homályosodó dicsőségének, hanem ennek az egész nemzetet átható lelki megújulásnak is egyik hirdetője lesz s tanúbizonyságaként fog állani annak, hogy a ránk szakadt súlyos megpróbáltatások között az eszmények szeretete, míg a harcmezőn a hősi önfeláldozás csodáit művelte, idehaza is áthatotta és fölemelte a szíveket. Eperjes, 1917. január 10. Tisztelő hived: *Saly* rendőrfőkapitány.

Halálozások. Mint igaz részvétellel értesültünk, tapolylucskai és kükemezei *Bánó* Géza, ádámföldei földbirtokos jan. 8-ikán Budapesten, életének 67-ik évében meghalt. Temetése jan. 9-ikén Osztopatakán az ev. egyház szertartása szerint a legnagyobb részvét mellett ment végbe. Temetésén megjelent az egész vármegye intelligenciája. Az elhunytat kiterjedt rokonság siratja.

Özv. *Szalyovits* Szilárdné sz. *Semsey* Matild, életének 89. évében január 9-ikén Eperjesen meghalt. Az elhunytban özv. Mátyák Vazulné édesanyját gyászolja.

ingyen és bérmentve teljesíti egy megbízható dróttalan távíró szolgálatait is. Ő az első, aki a rózsaújú hajnal beálltával felkeresi lakásomat, melybe külön kulcsa szabad bemenetet biztosít részére. Nálam ugyanis csak nappal van, éjjeleit a tanítónőnél tölti (de nagyon kérem a szedő urat, hogy valahogy fel ne cserélje ebben a mondatban a sorrendet!). Amikor ő reggelenként nagyóvatosan megjelenik, én még alszom és hivatalosan csak akkor ébredek fel, mikor a harangozó kívánja egészségemre az éjszakai nyugodalmat, tekintet nélkül arra, hogy tényleg nyugodtam-e, vagy akaratom ellenére is résztvettem ama kártékony célú táncmulatságon, melyet görényszerű emléősök szoktak rendezni hálószobám emeletén... Ilyen nyugtalan éjjeleken kénytelen vagyok ébren álmódzni (reggel pedig álmódzva ébredni!) és ilyenkor ijedten kapom magam rajta, hogy a Sójajok tanyájához fűződő varázs engem is igézetbe ejtett és viharosan mély sóhajok közt tűnődöm: ugyan van-e olyan kis lány, aki most rólam álmodik?...

Így hát mégis csak igazuk van Önöknek, ha úgy vélik, hogy a Sójajok tanyája valami elvarázsolt kastély, ahol az álmok királyfia sóhajtozik — róla álmodó Hófehéreké után.

(Mégyszó, 1917. jan.)

Klein Gyula járásbírósi tisztviselő január 12-ikén, életének 52., házasságának 28-ik évében Eperjesen meghalt. Temetése január 14-ikén megy végbe.

A Sárosvármegyei Jótékony Nőegylet ről fenköltlelkű védnökönje, Dessewffy Marianna grófné ez évben is kegyes volt megemlékezni s elküldte 200 koronás adományát az egyesület nemes céljaira. Védőasszonyunk áldott lelkének e fölemelő megnyilvánulására mindenkor hálás szeretettel fogunk emlékezni. Eperjes, 1917. jan. 10. Özv. Kósch Árpádné, elnök. Faragó József, főtitkár.

A király mint keresztapa. A koronázás napja a király és a nemzet örömeinek találkozási és szövetkezési ünnepe volt. Boldogan érezzük át mindnyájan, hogy e közös öröm mily hatalmas erőt képvisel a király és a nemzet ekképpen szorosán összeforrott szívében. A nagy közös örömmel különleges és nagyon kedves, szinte meghatározó módon találkozott egy kis családnak az öröme is. Reiszik József, az eperjesi 3-as honvédtüzér-ezred főtüzemesterének éppen a koronázás napján születtek ikergyermekei. Mindkettő fiú. Az apa, aki mint hős katona a harc-téren tanúsított hősi magatartásáért már többször kitüntetve is volt, határtalan örömeiben egyenesen az új királyt, IV. Károly őfelségét kérte fel a keresztapai tisztség elfogadására. Őfelsége meghallgatta hős katonája kérését s azáltal, hogy a keresztapai tisztséget elfogadni kegyeskedett, a derék katonában az édesapát is a királyi kegy legmagasabbikával megjutalmazta. Őfelsége Pfannl Jenő pótüteg-parancsnokot bízta meg azzal, hogy őt a keresztelésnél helyettesítse, amely kitüntető megbízatásnak az általános tisztelet és szeretett parancsnok a legnagyobb készséggel és örömmel tett eleget. A kis fiúk a keresztelésnél József és Károly nevet nyerték. Reiszik József főtüzemestert ez alkalomból úgy a tisztikar, mint közvetlen bajtársai is melegen üdvözölték. Mi is nejevel együtt üdvözöljük és kívánjuk, hogy e legnagyobb királyi kegy mellett is még nagyobb legyen velük szemben az Isten kegyelme, hogy ikergyermekeik, mint a király keresztfiai, gyarapodhassanak bölcseségben, Isten és emberek előtt való kedvességben. Értesülésünk szerint a király 1000 kor.-t is adott a két újszülöttnak ajándékba.

Újévi üdvözlések megváltása címén dr. Piller Dezső lemeszi főszolgabíró úr 20 kor.-t, Schwarcz Leo földbirtokos úr 20 kor.-t, Theisz Ármán kereskedő úr 10 kor.-t küldött egyesületünknek. A nemeslelkű adományokért ezúton fejezzük ki a Sárosvármegyei Jótékony Nőegylet hálás köszönetét. Eperjes, 1917. január 10. Özv. Kósch Árpádné, elnök. Faragó József, főtitkár.

«A Társaság» Szébb koronázási emlék el sem képzelhető, mint amit A TÁRSASÁG e heti új száma ad írásban és képben olvasóinak. A címkép gyönyörű fényképe Zita királynénak és Ottó királyfinak: az első oldalon a király és a királyné arcképét hozza és külön fotográfia készült a kis trónörököséről is. Márton Ferenc és Horthy Béla művészi rajzai mellett számos aktuális fénykép teszi érdekessé az új számot, melybe a koronázásról Dobay István irt színes, hangulatos tárcát, mely az ő sajátos, egyéni felfogásában tükrözi vissza az emlékezetes nap képét. Novellát Balla Ignác és Zemplényi Klára írták, cikket Radnai Miklós, verset Angyal Emil adott. A TÁRSASÁG előfizetési ára egész évre 28, félfévre 14, negyedévre 7 kor. Mutatvány-számot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, IV., Reáltanoda-utca 18.

A megye hadikölcsönjegyzése. Sárosvárm. az öt hadikölcsönre összesen 720,500 koronát jegyzett. És pedig az egyes alapokból 288,500 koronát, gyámpénztári tartalékalapból 132,000 és az összesített gyámpénztárból 300,000 koronát.

Kereskedelmi Takarékpénztár

..... Részvénytársaság
Eperjes, Főutca 133. (Pulszky-házban).

Váltók leszámítolása 6%-kal.

Takarékbetéteket 4%-kal kamatoztatunk.

Financirozások és hitelek nyújtása.

Adományok. A *Vöröskeresztnek* Majer Anna ládai lakos 10 kor.-t, a *vak katonáknak* pedig dr. Barkassy Béla 6 koronát adományoztak.

Orosz fogságból. Krasnojarskból hozott hozzánk a posta jan. 12-ikén nov. 18-ról keltezett sorokat. Csupa kedves, nagyrabecstől ismerős név. A levelezőlap szövege német. Magyar fordításban így hangzik: „Kedves Szerkesztő úr! A távoli Keletről kérjük, sziveskedjék a be-köszöntő karácsonyi ünnepek s újév alkalmából lapjában köszöntésünket közölni. Kedves család-jainknak, összes rokonainknak, kollégáinknak, barátainknak és ismerőseinknek, úgyszintén azok hozzátartozóinak igen boldog karácsonyi ünnepeket és boldog, áldásdús újéztendőt kívánunk. Fogadja k. Szerkesztő úr őszinte tiszteletünk kifejezését. Krasnojarsk (Sibéria), 1916. XI/18. Rengers Ferenc ezredes, Pawlas Julián százados, Matherny Gusztáv főhadnagy, Vrablovich Géza főhadnagy, Renczes József főhadnagy, Uhlig Artur főhadnagy, Keller zászlós, Mátrai egyéves önkéntes.”

A «Vasárnapi Ujság» január 7-iki száma a koronázás ünnepével foglalkozik. Fényképekben, művészi rajzokban — Zádor István és Márton Ferenc művei — bemutatja az ünnep minden fázisát: a felvonulást, a tulajdonképeni koronázást, az esküt, a kardvágást s kiterjeszkedik egyes jelenetekre és epizódokra is. Valóságos albumszerű emléke e szám a koronázásnak, pótolja a szemléletet azok számára, akik nem lehettek jelen. Több, a nagy ünnepre vonatkozó cikk is emeli e szám érdekességét. Ugyane számban kezdődik Pekár Gyula «Az amazon királynő», valamint a hírneves német író, Braun Lily «A marquisnő szerelmeslevelei» című regénye. Egyéb közlemények: cikk Szent István palástjáról s a rendes heti rovatok: A háború napjai, Irodalom és művészet stb. A VASÁRNAPI UJSÁG előfizetési ára negyedévre 5 korona, a VILÁGKRÓNIKÁ-val együtt 6 kor. Megrendelhető a VASÁRNAPI UJSÁG kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.). Ugyanitt megrendelhető a KÉPES NÉPLAP, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félfévre 2 korona 40 fillér.

Az Eperjesi Takarékpénztárnál eszközölt nagyobb jegyzések az V. hadikölcsön meghosszabbított aláírási időszakában:

32,800 K: Bártfai Takarékpénztár újabbi jegyz. (összesen 236,550 K);

23,000 K: N. N.;
15,000 K: Székely Béla Szinye;
12,000 K: N. N.;
11,000 K: Liebné Balogh Borbála;
10,000 K: Czapkay Ilona;
4,200 K: Pfann Ferencné;
3,000 K: Dedek Mária, Alajos, Erzsébet;
2,000 K: Bornemissza Szerafin újabbi jegyzése, Ivaneczky János Sörgyűtlész, Andrejkovics Anna Finta, Marcin István Deméte, Pjatak János Felsőkányá, Schwarcz Samu, Rottenberg Sándorné újabbi jegyzése;

1,500 K: Köhler József Tótsóvár újabbi jegyz.;
1,400 K: Kvocsák Ádám Aranyputaka;
1,000 K: Fried Simon újabbi jegyz., dr. Dobay Józsefné, Géri Anna és Karola, Csekan György Kissáros, Szokol Mária és Oravec Zsuzsanna Margonya, kk. Katuscsák Ilyak András érdekében a m. kir. adóhivatal.

Azonkívül 1000 koronán aluli tételekben 8150 K. A jegyzések végösszege 2.204,000 K.

Adományok. Az Eperjesi Vöröskereszt-fiókegylet javára a következő adományok folytak be: 157 kor.: Háziasszonyok koronás adománya december hóra; 30 kor.: Klefner Gyula; 10 kor.: Tauth Viktor, Mayer Anna, amelyekért őszinte, hálás köszönetet mond az elnökség.

Árdrágitók. *Tejhamisítók.* Valahogyan csak nem akar üresen maradni e rovatunk. Minden héten akad nem is egy gazdája. E héten a rendőrkapitány a következőket ítélte el árdrágitásért, illetve tejhamisításért: *Sztankó Jánosné Holomány Erzsébet* szinyei lakos, többször büntetett tejhamisítót újabban elkövetett nagyfokú tejhamisításért (80%) 2 havi elzárásra és 600 korona pénzbírságra ítélte el rendőrkapitányunk. *Nikolay Jánost* 108 korona pénzbírsággal sújtotta, mert a tejet vizezte. *Thekely Jánosné* pedig 38 kor. pénzbírsággal, mert lefőlözött tejet le nem főlözöttnek adott el. *Fränkl Ignác* egy liter tejért 80 fillért kért, 600 korona pénzbírsággal sújtotta a rendőrkapitány. *Pahmer Mór* már olcsóbban, 72 fillért adott el egy liter tejet. A kapitány is olcsóbban adta, csak 400 korona pénzbírsággal sújtotta. *Kniskó György* vizezett tejet adott el. 166 korona pénzbírságot szabott rá rendőrkapitányunk, akinek közönségünk nem lehet eléggé hálás tevékenységéért.

Adományok. Az Eperjesi ev. Gyámintézet Nőegylet javára Theisz Ármán 10 kor.-t újévi üdvözlések megváltása címén, az eperjesi ref. missiói egyház 20 kor.-t, Korbély Géza koszorú-megváltása címén adományozott, amelyekért őszinte köszönetet mond az elnökség.

A sárosvármegyei hadiársvák alapja javára az eperjesi kir. adóhivatalba, mint Sárosvármegye gyámpénztárába 1917. jan. 9-ikéig a következő adományok folytak be:

A már nyugtázott összeg ... K. 22,428.22
Dr. Máriássy Béla vm. árvsz. elnök újévi üdvözlések megváltása címén 10—
Vilcz János várm. árvsz. h.-elnök, újévi üdvözlések megváltása címén 10—

Összesen: K. 22,448.22

A fennebb felsorolt adományokat ezennel nyugtázom. Együttal a mélyen tisztelt adakozóknak és gyűjtőknek áldozatkészségükért és sikeres fáradozásukért — a hadiársvák nevében — hálás köszönetet mondok. Eperjes, 1917. január 9. Dr. *Máriássy Béla*, vármegyei árvaszéki elnök.

A Katona-otthon karácsonyfa-ünnepélye alkalmából a következő adományok folytak be: Eperjes város 50 kor., Kun Sándor 10 kor., özv. Semsey Adolfné 10 kor., Tauth Viktor 10 kor., egy pénteki «asszony-jour» 8 kor., Glasner Mórné 6 kor., Hartmann likörgyáros 6 kor., kollégiumi konviktusi ifjúság 524 kor., özv. Adriányi Kálmánné 5 kor., Eperjesi Ker. Fogy. Szövetkezet 5 kor., Feldmann Adolf 5 kor., özv. dr. Mayer Gézáné 3 kor., Fried Simon 260 fill., Gömöri Károly 2 kor., Neumann Vilmos 2 kor., X. Y. 2 kor., Glasner Mórné 1 üveg málnaszörpöt, Molitorisz Istvánné 1 tál süteményt és 1 doboz karácsonyfa- való süteményt, Vogel Béláné 1 tál süteményt, Weiser Sándorné 1 tál süteményt, Bein Simon 1 csomag fűgét, Klein Jenő 1 doboz süteményt és cukorkát, Schnitzer Samu 1 doboz süteményt, Trosztler Kálmánné 1 doboz teát és gyertyát adományozott, Gregor Endre teácsészéket, Tauth Viktor karácsonyfa-állványt kölcsönzött, Gubcsó Gyula pedig a karácsonyi kalácsot sütötte meg. Az adakozóknak ezúttal is hálás köszönetet mond szíves adományai-kért a Katona-otthon elnöksége.

Karácsonyfa-ünnepély. A palonczai áll. el. iskola az óvodával kapcsolatosan december 23-ikán tartotta meg karácsonyfa-ünnepélyét. *Gajdos János*, az iskola igazgatója által össze-állított hosszú programmsorból állott ünnepély majd az egész közég jelenlétében folyt le, meleg hazafias és vallásos érzést fakasztva a hallgatóság lelkében.

MA

SZERKESZTŐ
REMENYIK LA
WICK GYU
A lap szellemi
vonatkozó közl
Flórián-utca 4. s
küldendő

Napló

IV. Károly, felséges királyu lakni fogok, n helyezte azt is intézményeket, fogja tekinteni tiszta képet ak szellemi és any

Felséges uru már egybeforro műhelyeibe fog legyen a kapocs

Látni fogja

tásait, az ember frók műveit, a

— talán — nem

arra az apró ko a hazaszeretetet ahol a magyar f

sága, önfeláldoz világháborúban

séget». Dukla, Vö

Gorlicze, Tirol s

mind onnan ke

magyar népiske

Ez apró mű

határán. Ott álla

ben, a fenyvese

kellő közepén e

És talán ez elhag

mellyel oly mag

Ez apró műhe

Zoltán oktatja a

rá, acélkarjával

Hatalmas na

felséges uralko

hogyan nő na

életét áldozza

És ha felsége

vonul fényes pa

fejt aranypár

királyhűsége, ha

Tudjuk, hog

el szavaink, mé

pompának, a g

fel, eszünkbe ju

helyzetét. A m

ismert s épp ez

közé a mérhető

az intéző körö

dalmi osztály,

leginkább rá v

Felséges ki

majd a Vén Z

néptanításág so

reményt biztat

Addig is el

zánkért, királyu

Új királyu

A Habsburg

József porhüvel

ővezett emléke

melyről elszólt

delmi sarj kez

homlokát veze

koronája s vele

hogy Istentől s

akarattal folyta

felséges dédnag

MAGYAR KISDEDNEVELÉS ÉS NÉPOKTATÁS

SZERKESZTIK:
REMENYIK LAJOS ÉS
WICK GYULA.

A lap szellemi részére
vonatkozó közlemények
Flórián-utca 4. szám alá
küldendők.

KIADÓHIVATAL:

KÖSCH ÁRPÁD könyv-
nyomtató-intézete.

Előfizetési pénzek — isko-
lák és tanítók részére az
Eperjesi Lapokkal együtt
egész évre 7 korona — ide
küldendők.

A SÁROSVÁRMEGYEI NÉPOKTATÁSI
INTÉZETEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

•••• Az Eperjesi Lapok kéthetenként megjelenő melléklete. ••••

Napló. Biztató szavak.

IV. Károly, csak az imént megkoronázott felséges királyunk kijelentette: «Magyarországon lakni fogok, nemcsak tartózkodni». Kijelentésbe helyezte azt is, hogy a közintézeteket, kulturális intézményeket, az ipari és gyári üzemeket meg fogja tekinteni. Szóval mélyebb betekintéssel tisztá képet akar szerezni magyar nemzetének szellemi és anyagi erejéről, életéről.

Felséges urunk a szent korona által jogilag már egybeforrott ugyan, most magyar népének műhelyeibe fog tekinteni, hogy ezáltal szorosabb legyen a kapcsolat az uralkodó és a nemzet között.

Látni fogja az emberi észnek zseniális alkotásait, az emberi kéz alkotta műremeket, a nagy írók műveit, a hegyek és folyók kincseit, de — talán — nem fogják magas figyelmét felhívni arra az apró kohóra, ahol acélszilárdá gyúrnak a hazaszeretetet, azt a kicsinyke kicsi műhelyt, ahol a magyar fiúk harci ereje, készsége, bátorsága, önfeláldozása készül, amely a most folyó világháborúban megszerezte a «magyar dicsőséget». Dukla, Vöröstorony, Töröcsvár, Nagyszében, Gorlicze, Tirol stb. tanúi, hogy ezek hősei mind-mind onnan kerültek ki, amelyet közönségesen «magyar népiszkola»-nak neveznek.

Ez apró műhelyek tülesnek a fény, a pompa határára. Ott állanak a Kárpátok mély völgyeiben, a fenyvesek dombos oldalain, a sík róna kellő közepén egyedül, mint az elhagyott árva. És talán ez elhagyottsága adja neki azt a bűverőt, mellyel oly magasra emelkedett ellenségei fölött!

Ez apró műhelyek mindegyikében egy-egy Vén Zoltán oktatja az apró népet, hogy ha szükség lesz rá, acélkarjával meg tudja védeni királyát, hazáját.

Hatalmas nagyurak! Ezeket mutassátok meg felséges uralkodóknak, hadd lássák, hol és hogyan nő nagyra az a magyar erény, mely életét áldozza királyáért, hazájáért.

És ha felséges urunk ezeket látva, hallva, visszavonul fényes palotájába, megnyugodva hajthassa fejét aranyárnáira, tudva, hogy a magyar nép királyhűsége, hazaszeretete örökös trónja felett.

Tudjuk, hogy a trón zsámolyáig nem jutnak el szavaink, mégis a koronázás, mely a fénynek, pompának, a gazdagságnak oly tömegét mutatta fel, eszünkbe juttatja a magyar néptanító sanyarú helyzetét. A magyar néptanító szegénysége közismert s épp ezért szöjünk a felmutatott kincsek közé a mérhetetlen szegénységet, hadd lássák az intező körök, hogy van egy érdemes társadalmi osztály, mely a nyugodt megélhetésre leginkább rá van utalva.

Felséges királyunk bölcs éleslátása felfedezi majd a Vén Zoltánok révén, hogy a magyar néptanítóság sorsán javítani kell, erre nyújtanak reményt biztató szavai s messzenő tervei.

Addig is előre! Dolgozzunk kitartással hazánkért, királyunkért!

Új királyunk arcképe az iskolákban.

A Habsburgok ősi kriptája bezárult I. Ferenc József porhüvelye mögött. Hálával és szeretettel övezett emléke a mi édes mindnyájunké. A Trón, melyről elszóltotta a Végtet, tetterős ifjú fejlődési sarj kezére adatott. IV. Károly király homlokát övezi ezúttal Szt. István dicssugaras koronája s vele együtt reá száll a terhes örökség, hogy Istentől sugalmazott bölcseséggel, elszánt akarattal folytassa a nagy mű kiépítését, melyet felséges dédnagybátyja a Gondviselés csodás

kegyéből egy hosszú életem át megalapozott. Nem lehetetlen, hogy a Gondviselés kifürkészhetetlen rendelkezése talán éppen azért adta most, a világháború borzalmának tetejében kezeibe a királyi jogart, hogy a magyar nemzet példátlan anyagi és véráldozatából meglássa kiváló faji tulajdonságunkat, jellemünk őszinte vonásait, s megismerve hű magyar népét igaz mivoltában, ebből a kölcsönös ragaszkodás nyersen mélységben és melegségben. Mint a Trón várományosa ott forgott katonáink között, osztályosa volt küzdelmeknek, diadalainknak, a Történelem logikája úgy akarta, hogy közvetlen közlelő érezze meg a bennünk rejlő erőnek, hűségnek és önfeláldozásnak értékét, melyre bizvást támaszkodhatik uralkodásának minden napjában. S csak természetes, ha a jelen történelmi napokban fokozott mértékben nyilvánul meg a magyar nemzet legendás királyhűsége annak a személye iránt, kinek homlokát a magyar szent korona érinti; nemes hódolat váltódjék ki mindannyiunk lelkéből. És nemcsak a szívek mélyén lappangjon az érzés, de külsőségekben is keressen magának méltó, hozzánk és királyunkhoz illő megnyilatkozást. Ezek a szempontok indították Erdélyi cs. és kir. udvari fényképész műintézetét arra, hogy Ófelségének IV. Károly királynak remek kiviteltű, színes arcképét forgalomba hozza. Kötelességszerűleg ajánlja az említett cég a képet a tanintézeteknek, iskoláknak, hogy a tanulóifjúság személe állíttassék ama fenkölt személy képébe, ki a reá háramlott magas méltóság viseléséhez a haza minden egyes polgárának sugárzó szeretetéből kíván támogatást és erőt meríteni. A nevezett műintézetnek, cégnek országos hírneve biztosított arra, hogy a képnek művészi becsértéke van, színes kivitelen, teljes hűséggel örökíti meg a király Ófelségét. Nekünk magyaroknak pedig annyival is kedvesebb ez arckép, mert Ófelségét magyar huszárezredének egyenruhájában állítja elének mellképben, majdnem életnagyságban. Magának a képnek keret nélküli nagysága 40/52 cm. Ára szép egyszerűbb keretben, finom üveglappal, erős ládával s bérmentesített küldéssel 35 kor. Ugyanaz, de díszesebb aranyozott keretben 45 kor. Teljes életnagyságú eredeti olajfestmény, mellkép, igen díszes aranyozott keretben 350 kor. Az iskolák, tanintézetek természetesen anyagi erejükhez mérten választhatnak a feltüntetett árak szerinti sorozatból, mely megrendelés Erdélyi cs. és kir. udvari fényképész műintézetéhez Budapest, IV., Semmelweis-utca 2. sz. címen intézendő. Mindenestre amely iskola fedezetel rendelkezik, nem fog kéni a kép beszerzésével, hogy méltó díszül szolgáljon iskolaterméknek s ott tündököljön az ifjúság szeme előtt, jelképeként őseinktől örökölt és mindenkor rendíthetetlen hazafiságunknak és királyhűségünknek. Megemlítjük még, hogy a kép az iskolák által a vármegyei kir. tanfelügyelőség útján is megrendelhető, azonban a beszerzés nevezett hivatalnak mindenestre bejelentendő.

Irodalom.

Gyermeknaptár 1917-re. Az Országos Állatvédő-Egyesület állandó kedves kiadványát képezi Gyermeknaptár, melyet évről-évre különös gondal szerkeszt, hogy tartalmas és a gyermek lelkivilágához mért tartalmával, a hasznos állatok védelmének és gondozásának fontosságára a gyermekszeregek figyelmét ráirányítsa és őket a növények- és hasznos állatoknak a

természet háztartásában való nagy rendeltetésükkel és az emberiségre való jelentős szükségükkel fogva az ápolásukra és megvédésükre felhívja, bennük az állatok iránti érdeklődést és szeretetet felkeltse és ezáltal is belőlük a durvaságra és általában a jóérzés ellen irányuló hajlamukat kiírta. A Gyermeknaptár, mely a kellő időre megjelent, az idén különösen díszes külsővel köszöntött be. Címlapját nagyjértékű és érdekes művészi kép díszíti, a fiatal királyunk atyjának, néhai Ottó főhercegnek 1900-ban készült eredeti olajfestményének sokszorosított mása. Magyar huszárt ábrázol a kép lovával együtt. A kép hű másolatát és az egész színes címlap elkészítését Cseley József tanár, festőművész a legszebb sikerrel végezte el. A belső képeket Vezényi Elemér és Cseley József érzéssel és művészettel rajzolták. A Gyermeknaptár terjedelme a mai drágaságban is négy ívre, azaz 64 oldalra terjed és ára, mint máskor, csak 10 fillér. De még ebből is a Magyar Tanítók Eötvös-alapjának 1 fillért juttat az Országos Állatvédő-Egyesület. Ezúton az Eötvös-alap már több mint tízezer koronát kapott tanítók fiainak nevelésére. A Gyermeknaptárnak bevezető költeményét írta Báthory Gábor, ismert jeles költő. A költemény címe: «A szeretet». Már e meghatározó költemény jelzi, amit a naptár egész tartalma igazol, hogy az egyesület szórakoztató nevelési nemcsak az állatvédelemre, hanem a felebaráti szeretetre is, egyszóval az igazi jószív képzésére irányul. A naptári részt Vezényi ügyes képei díszítik. Erre Máday Izidor, Országos Állatvédő-egyesületi elnök előljáró szava nyitja meg a naptár irodalmi részét, melyben a gyermekekhez szól a boldogító békének keblükben való ápolása iránt; keressék a békét az egymáshoz való szeretetben, kivált oltalmazták a gyengéket, keressék a békét a szülőik iránt való szeretetben és a magyar hazánk iránt való meleg szeretetben... Szabolcska Mihály «Összel» című hangulatos költeménye után Gonda János «Erről a könyvecskéről» írt meséje következik. A mese foglalatja: az erdő tündére meghallgatja az állatok panaszait és megígéri nekik, hogy az emberek szívébe irgalmat fog csöpögtetni és az íróknak olyan meséket, verseket sugall, melyek a gyermekeket visszatartják az állatkínzástól. Ezenkívül még több író gyarapította a naptár kedves olvasmánnyal, melyek valamennyiének iránya azon nemes cél és törekvés, melyet az Állatvédő-Egyesület maga elé tűzött. Mindezeknél fogva méltó tehát a Gyermeknaptár, hogy az iskolák részéről kellő pártolásban részesíttessék és a gyermekek körében ezúttal is minél nagyobb mérvben terjedjen el. Minden megrendelő portómentesen kapja a megrendelt példányokat és aki legalább 50 példányt rendel 5 kor. árban, 55 példányt, aki 100-at rendel 10 kor. árban, 110 példányt stb. kap. A megrendelés módja az, hogy a megrendelő a példányoknak megfelelő összeget postautalvánnyal megküldi, megjelölve az utalványlapon a példányok számát és a címet, melyre a példányok küldendők. Kívánatos volna, hogy az iskolai igazgatóságok a községi képviselőtestületekhez, a gondnokságokhoz, iskolaszékekhez, avagy egyes áldozatkész személyiségekhez fordulnának ama kéréssel, hogy a Gyermeknaptárt szegényebb sorsú családok gyermekei számára minél nagyobb számban megrendelni sziveskedjenek, mely eljárást főleg azon körülmény teszi indokolttá, hogy az Országos Állatvédő-Egyesület törekvése azon ágazatának, mely iskolai akciójára, a gyermek-

világ nemesbítésére irányul, a háború által előidézett jelen nehéz viszonyok között sem szabad megszákítást szenvednie.

Bukarestről érdekes dolgokat mond el lapjában, a JÓ PÁJTÁS-ban Benedek Elek a magyar gyermekeknek s cikkét sok szép kép is kíséri. A kedves és népszerű gyermeklap újabb, december 17-iki száma ezenkívül verset Várady Antaltól, elbeszélést D. Lengyel Laurától közöl, a Kis Krónika rovat érdekes aktualitásokat beszél meg, Rákosi Viktor folytatja «Lagoszta titka» című regényét. Tarka mese, Benedek Elek «A nagy földindulás» című regényének folytatása, sok szép kép, a rejtvények, szerkesztői üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A JÓ PÁJTÁS-t a Franklin-Társulat adja ki; előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, fél évre 5 korona, egész évre 10 korona. Egyes szám ára 20 fillér. Előfizetéseket elfogad és mutatványszámokat küld a JÓ PÁJTÁS kiadóhivatala Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Körlevelek.

32—1917. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye területén lévő összes állami, községi és izraelita elemi iskolák igazgatóihoz és vezető tanítóihoz.

Az elemi iskolai VI. osztályú tanulók záróvizsgája körüli eljárást a vall.- és közokt.-ü. miniszter úr 1914. évi május hó 12-ikén 57,729—1914., VI/a. sz. alatt kelt rendeletével kiadott utasítás szabályozza. (Közzölve a NÉPTANÍTÓK LAPJA 1914. évi május 14-ikén megjelent 20 ik számában.)

Ezen utasítás 19. §-a alapján felhívom Címet, hogy az iskola f. tanévi VI. osztályú tanulóinak száma (a fiúkat és a lányokat számszerint külön-külön kimutatva) f. évi február hó 16-ikéig hozzám multhatatlanul jelentse be. Ahol nincsen VI. oszt. tanuló, onnan nemleges jelentés teendő.

Ez alkalommal Cím azt is tartozik hozzám bejelenteni, hogy a vezetése alatt álló iskolában a szorgalmi idő meddig tart és az iskola helyi hatósága a záróvizsgát mely hónapban és azon hónap melyik felében óhajtja megtartani.

Eperjes, 1917. január 4.

Szabó Elemér s. k.,
kir. tanfelügyelő.

104—1917. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvárm. területén működő összes elemi iskolai tanítókhöz és tanítónőkhöz, valamint óvónőkhöz.

Az eperjesi m. kir. adóhivatal f. évi január hó 3-ikán 103. sz. alatt kelt, hivatalomhoz intézett megkeresése értelmében a számfelvételek és a kifizetések akadálytalan foganatosítása céljából a havi járandóságokról kiállított nyugtáknak be- küldését a 37,597. sz. pü.-miniszteri rendelet alapján a fizetési esedékességet megelőző hó 20 ikéig kéri. Ezen határidő pontos betartására azért van szükség, mivel a háború folytán felsezaporodott munkálatokat a hiányos hivatali személyzet csakis ily rendszeres munkabeosztás mellett tudja elvégezni.

Minthogy az adóhivatal megkeresését éppen a nyugtáknak egyesek részéről való pontatlan beküldése miatt intézte hozzám, ezért felhívom Címet, hogy a panaszok ismétlődésének elkerülése és illetményeinek idejében való akadálytalan felvehetése szempontjából is mindenkor különös gondot fordítson nyugtáinak az illető kir. adóhivatalhoz a meghatározott ideig való pontos beadására.

Eperjes, 1917. január 9.

Szabó Elemér s. k.,
kir. tanfelügyelő.

Hírek.

Újévi üdvözlés. A Sárosvármegyei Általános Népkövelő Egyesület képviselője eddigi gyakorlatához híven az újév napján ezúttal is felkereste lakásán szeretett vezérét, Szabó Elemér várm. kir. tanfelügyelőt, hogy igaz tiszteletének és ragaszkodásának ezúttal is tanújelét adja. A megjelentek szónoka Székely Adolf egyesületi főjegyző volt. Vármegyénk kir. tanfelügyelője szíves szavakkal válaszolt az üdvözlésre, mely után szeretettel elbeszélgetett a jelenvalókkal.

Figyelmeztető. A legutóbbi lapszámunkból is tudomást szerezhetek kartársaink a hadikölcsön-jegyzési időnek január 8-ikéig történt meghosszabbításáról, minél fogva további alkalom adatott kartársainknak is a haza és a lakosság javára a hadikölcsönjegyzés körüli áldásos tevékenység kifejtésére. Miként közölve volt, az Aradi Kereskedők Takaré- és Hitel-szövetkezete a hadikölcsönnek heti befizetés mellett való jegyzési határidejét szintén ehhez alkalmazta. A főleg iskolai tanulóknak és a középszintűkével nem rendelkezőknek feleltetve alkalmas jegyzési móddal tehát további alkalom kínálkozott a tevékenység kifejtésére. A hazafias és méltán elvárt tevékenykedés eredményéről még be nem küldött jelentések haldéktalanul betérjesztendők a kir. tanfelügyelő-séghez.

Köszönet. Tankerületem tanítósa részéről nemcsak testületileg közvetlenül és személyesen részestültem újkörkor a jókívánatok nyilvánításában, hanem egyébként írásbelileg is számosan kerestek fel jókívánataikkal. Ezen nagy arányban megnyilvánult ragaszkodásért és megtiszteltetésért egyetemlegesen ezúton mondok köszönetet és viszont a magam részéről is legjobb kívánataimat fejezem ki az újév alkalomból, Szabó Elemér, kir. tanfelügyelő.

Koronázási emlékünnepe. Ófelsége IV. Károly királyunk trónralépése öröme megtartott iskolai ünnepélyek sikeres és lelkes lefolyásának bemutatásaképpen megemlíti, hogy a héthársi áll. el. iskola tanulóifjúsága az ünnepélyt folyó hó 2-ikán d. e. 10 órakor tartotta meg fényes sikerrel, melyen jelen voltak Brühl Menyhért prépost, gondnoksági elnök, dr. Kádas Miklós járási főszolgabíró és a nagyközségi intelligenciája teljes számban, Az ünnepély főrendezője özv. Kubányi Lajosné, az iskola igazgatója volt.

Elhalálozás. Igaz részvétellel közöljük *Midlik György* komlóspataki g. kath. el. isk. tanító kartársunknak 1916. évi dec 30-ikán rövid, de kínos szenvedés utáni gyászos elhúnytat, Megboldogult kartársunk hivatásos életpályáján 33 évig munkálkodott fáradságot nem ismerő buzgalommal és sikerrel. Áldott legyen emléke

Háborús tevékenység. Az eperjesi ág. h. ev. polgári leányiskolának a folyó tanévben a háborúval kapcsolatosan kifejtett hazafias és jótékony tevékenységéről a következőkben adhatunk számot. Az iskola tanestülete és ifjúsága az V-ik hadikölcsönre 7900 kor.-t jegyzett, még pedig a tanestület 2950 kor.-t és az ifjúság 4950 kor.-t. Az ifjúság különösen dicséretre méltó munkássága a következő: a) öszszel szeder-cserjelevelet gyűjtött; b) a Hadsegélyző Hivatal fonalosztálya 30 kg pamutot küldött, melyből a növendékek katonáknak való rövid harisnyákat kötöttek; c) az országos Hadisír-alap javára 52 kor. 18 fill. t adományozott; d) az erdélyi menekültek részére az ifjúság 66 kor. 38 fill.-t és a tanestület 11 kor.-t adományozott; e) a katonák karácsonyára az ifjúság 127 kor. 22 fill.-t s a tanestület 9 kor.-t adott; f) egy hadizászlósöveget 15 kor. értékben az intézeti Önképzőkör vett át saját költségére. Folyamatban van most a Zsófia Orsz. Gyermekszanatórium javára való gyűjtés, s azonkívül az Orsz. Anya- és Csecsemővédő-egyesület művészi levelezőlapjai is árusítatnak. Mindezen sikeres hazafias ténykedések kétségtelen, hogy az intézet kiváló igazgatójának, Blaschek Máriaának a tanárikaral való összhangzatos és lelkes irányító, valamint példaadó tevékenységének dicséretre méltó eredményei.

Iskolai ünnepünk. Ennek a praktikus és benső értékében számról-számrá növekedő folyóiratnak most jelent meg 43—44-ik (kettős) füzet. Tartalma gazdag és változatos; majdnem minden előirt ünnepélyre értékes anyag van benne. A folyóiratnak most már csak a 25—44. számai kaphatók. Egy füzet ára 60 fillér; kettős füzeté 1 kor. 20 fillér. Egy kötet (12 füzet) 7 kor. Megrendelhető Szentgyörgyi Dénes szerkesztőnél Marosvásárhelyen. Iskoláknak — bélyegzővel is ellátott megrendelésre — utólagos fizetés mellett is elküldik a kívánt füzeteket.

Parafadugók gyűjtése jótékony célra. Lapunk múlt évi december 17-ikén megjelent számában kiadott 4072—1916. sz. tífői körlevél értelmében Surányi Langer Károly nógrádbérczeli gyógyszerész Nógrádmegye vár. kir. tanfelügyelőségéhez egy könnyen keresztülvihető és gyakorlatias ajánlatot nyújtott be, mely szerint az iskolában gyűjtött *használt*, vagy át nem lyukasztott parafadugók kilogrammját 3 kor.-jával megveszi és a vételárat a Balassagyarmati Népbank R.-t-nál az elesett tanítók özvegyei és árvái javára letétbe helyezi. A gyűjtés lezárása után pedig az összeget Nógrádvármegye kir. tanfelügyelője illetékes helyre juttatja és azt a NÉPTANÍTÓK LAPJÁBAN is nyugtázní fogja. A kiadott körlevél értelmében a gyűjtött parafadugó-mennyiség, valamint annak a fentebb említett gyógyszerész címére való elküldése a vm. kir. tanfelügyelőségnek bejelentendő a küldött parafadugók árának nyilvánartása szempontjából. A háborús jótékonyág gyakorlásának e most ismertetett módját a tisztelt kartársak meleg jóindulatába ajánljuk, egyben a tévedések kikerülése és a gyűjtés minél eredményesebb eszközölhetése végett felkérés folytán közöljük, hogy a használt dugók alatt kifurt dugók értendők. Ekként tehát a gyűjtés lényegesen könnyebb és sikeresebb lehet. Az ily dugóknak gyűjtését és megfelelő továbbítását ismétljük, hogy kartársaink esetéről esetre a vm. kir. tanfelügyelői hivatalunknak bejelentsék.

Karácsonyi ünnep óvodában. Múlt hó 24-ikén rendezte karácsonyi ünnepélyét a bányavölgyi áll. óvoda. Az ünnepélyen, amely minden tekintetben kifogástalanul sikerült, a falubeliek is megjelentek s nagy örömmel és élvezettel hallgatták meg a kis gyermekek szép előadását az ez alkalomra ízlésesen felállított karácsonyfá mellett. Könnyekig megható volt egy-egy háborús rövid költeménynek elmondása; egy-egy háborús imának elimádkozása. Az előadás után következett a karácsonyi ajándékok kiosztása, amelyek beszerzése nagy fáradságba s anyagi áldozatába került az óvónőnek. Minden gyermek szorgalma szerint lett jutalmazva. De kedves jutalom részese volt maga Wimpiller Mária kisedővőné is, amit a hivatása körében kifejtett fáradhatlan szorgalmával, szakképzettségével, a gyermekekkel és azok szüleivel szemben tanúsított lekötelező modorával rövid ottműködése alatt vívott ki magának, s ez a jutalom: a gyermekek tisztelete, szeretete s hozzá való ragaszkodása; a szülők hálája s az óvodai felügyelő-bizottságnak a hivatásos munkakörben kifejtett buzgalmának teljes elismerése és méltánylása.

Ifjúsági színjátékok. Többnyire a háború adja meg tárgyát annak az öt műkedvelő, ifjúsági és iskolai előadásra szánt szindarabnak, mely ezúttal mint az «Ifjúsági színjátékok» első sorozata jelent meg. A szindarabok könnyen és hatásosan adhatók elő, tiszta erkölcsi és komoly hazafias szellemben vannak megírva s így különösen háborús célra rendezett ünnepekre nagyon alkalmasak. Az «Ifjúsági színjátékok» első sorozatában a következő szin-darabok jelentek meg: Benedek Marcell: Elnök válság. Lampérth Géza: Rákóczi lobogója. Lengyel Laura: Teréz néni. Pásztor József: A hadiárvák. A Kárpátokban. Az «Ifjúsági színjátékok»-at Pásztor József szerkeszti s a Légrédy Testvérek cég kiadásában jelennek meg. Egy-egy szindarab ára 80 fillér és kapható minden könyvkereskedésben.

Újévi ajándék tanítói hadiárváknak. Kővári Mihály jernyei r. k. isk. tanító jótékony célú fényképezésével gyűjtött újabb összegből 30 kor.-t küldött a vármegyei kir. tanfelügyelőséghez, itteni megyebeli tanítói hadiárvák javára újévi ajándékképpen leendő kiosztás végett. Vármegyénk kir. tanfelügyelője az összeget két egyenlő részre osztva, 15 kor.-t Mlinarics János hősi halált halt czigelkai g. kath. el. isk. tanító árváinak és az összeg másik felét Rusznák Lőrinc hősi halált halt kendei r. k. el. isk. tanító árváinak juttatta. Kívánjuk a derék kartársunknak, hogy a jótékony célú tevékenységet, melyet derék felesége kartársunkkal oly jó szívrrel fejt ki, a jövőben is még sok siker koronázza. Megemlíti még, hogy nevezett kartársunk a fentebbiek szerint még rendelkezésére állott 25 kor.-t egy vármegyénkbeli erdélyi menekült és több-gyermekes szegény családnak juttatta.

Erdélyi me
kesztőségünkbe e
kezők: Gellért Er
Landau Izidor 5
Bruck Sándor 6
Klein Kornél 4 le
kel Lajos 4 kor
dr. Rác Dezső
dr. Müller Gyula
Ferderber Izsó
Ilkovits Mór 10
145 korona.

Harc téren
olvasnivalót
Az adományok na
Kollégium II. eme

Igazgatói
okt.-ü. miniszter
vele kapcsolatos
1913. évi XV. tö
évi 200 kor. iga
Szeghő István ott

Karácsonyi
boroszlói áll. el.
tanítványaival pá
zeket a tanulók sz
meg, s úgy az ez
mint pedig az ö
összesen 30 kor
tanfelügyelőséghe
az összeget a har
juttassa. A pénzt a
kezelés végett a
ségéhez továbbító

Hősök eml
kapitány útján a
be: Saly Győző
Korach József 10
Altmann Mór 10
Hárant Ferenc 2
korona, dr. Gócs
György 1 koron
Zahler Miksa 10
Huszovszky Andr
dr. Vojtovich Józ
kor, Rosenthal Ig
29 kor., dr. Rác
Endre 10 kor., G
10 kor., Ferderb
Béla 5 kor., Méri
5 kor., Sebes Ist
5 kor., N. N. 1 k
Dávid 9 kor., Bár
Nándor 5 kor., K
mann Henrik 10
mann Bernát 3
Desseffy Irma 8
Balpataky Zsigmo
Bélané 25 kor.,
Hrabcsák Géza 1
a rézbevéltáshól
fill., Krupa Andr
rt. 50 kor. Összes

A lányok ne
Bársony István a
évi egyik számáb
című érdekes isme
arról, hogy menn
madárfészket, m
otthonai. Leányt
ilyen csúnya és
volna. Ez is mutat
lelkűek, mint a fi
jobban a szívükbe
donságuk, mert hi
hasznosabb madar
legnagyobb vesze
akik madárfészket
madárrak az em
becsülhető jötevői

Erdélyi menekültek segítésére szerkesztőségünkbe érkezett adományok a következők: Gellért Emil 20 kor., Sarokasztal 6 kor., Landau Izidor 5 kor., dr. Vidor Vilmos 5 kor., Bruck Sándor 6 kor., Schreiber Ignác 2 kor., Klein Kornél 4 kor., Révész Jenő 6 kor., Fraenkel Lajos 4 kor., M. 2 kor., Eger Mór 5 kor., dr. Rácz Dezső 10 kor., Korach Imre 10 kor., dr. Müller Gyula 10 kor., Olvashat. 10 kor., Ferderber Izsó 10 kor., Klein Izrael 10 kor., Ilkovits Mór 10 kor., N. N. 10 kor. Összesen 145 korona.

Harc téren levő katonáink számára olvasnivalót közvetít a Katona-otthon. Az adományok naponta d. u. 6—8-ig átvétnak a Kollégium II. emeletén vagy a Koll. pedellusánál.

Igazgatói megbízás. A vall.- és közokt.-ü. miniszter a radácsi áll. el. iskola és a vele kapcsolatos áll. óvoda igazgatásával, az 1913. évi XV. törvénycikk 21. §-a alapján járó évi 200 kor. igazgatói pótlék élvezete mellett, *Szeghő István* ottani áll. el. isk. tanítót bízta meg.

Karácsonyi pásztorjáték. *Kaffan Andor* boroszlói áll. el. isk. tanító dec. 25. és 27. ikén tanítványaival pásztorjátékot rendezett. A jelmezeket a tanulók szülői saját költségükön szerezték meg, s úgy az ezen alkalommal befolyt összeget, mint pedig az önként befizetett beléptidíjakat, összesen 30 koronát nevezett tanító a vm. kir. tanfelügyelőséghez oly kéréssel küldötte be, hogy az összeget a harcban elesett tanítók árvái javára juttassa. A pénzt a kir. tanfelügyelőség megfelelő kezelés végett a NÉPTANÍTÓK LAPJA szerkesztőségéhez továbbította.

Hősök emlékére *Saly Győző* rendőrkapitány útján a következő adományok folytak be: *Saly Győző* 10 kor., *Ungar Fülöp* 20 kor., *Korach József* 10 kor., *Hrabcsák Géza* 5 kor., *Altmann Mór* 10 kor., *Rendőrlégénység* 6 kor., *Harant Ferenc* 2 korona, *Bereczky Viktor* 1 korona, *dr. Gócs Lajos* 20 korona, *Kuczko György* 1 korona, *Bárkány Jenő* 25 korona, *Zahler Miksa* 10 kor., *Varga Bertalan* 10 kor., *Huszovszky András* 2 kor., *Kun Sándor* 20 kor., *dr. Vojtovich József* 20 kor., *Lefkovits Mór* 5 kor., *Rosenthal Ignác* 20 kor., *Huszák Róbertné* 29 kor., *dr. Rácz Dezső* orvos 5 kor., *Gregor Endre* 10 kor., *Grün Lajos* 10 kor., *Péchy Elek* 10 kor., *Ferderber Izsó* 5 kor., *dr. Kelemen Béla* 5 kor., *Métin Géza* 2 kor., *Storch Salomon* 5 kor., *Sebes István* 5 kor., *Mochnay Vilmos* 5 kor., *N. N.* 1 kor., *Holénia Béla* 5 kor., *Wald Dávid* 9 kor., *Bárkány Miklós* 5 kor., *Stopniczky Nándor* 5 kor., *Katuscsák János* 10 kor., *Bergmann Henrik* 10 kor., *Engel Mór* 3 kor., *Friedmann Bernát* 3 kor., *Egermann Adolf* 5 kor., *Dessewffy Irma* 8 kor., *Wollner Lajos* 6 kor., *Balpataky Zsigmondné* 13 kor., *dr. Ströszner Béláné* 25 kor., *Tahy Emilné* 36 kor. 25 fill., *Hrabcsák Géza* 1 kor., *Imrich Ferencné* 2 kor., a rézbevételekből fölmarradt összeg 124 kor. 88 fill., *Krupa András* 2 kor., «Phönix» biztosító rt. 50 kor. Összesen 612 kor. 03 fill.

A lányok nem szedik ki a fészkeket. *Bársony István* a MAGYAR LÁNYOK c. lap múlt évi egyik számában így kezdi «Madárfészkek» című érdekes ismertetését: Pajkos fiúk hírhedtek arról, hogy mennyire pusztítják és kirabolják a madárfészkeket, melyek megannyi madárcsalád otthonai. Leányt egyetlen-egyet sem tudok, aki ilyen csúnya és lelketlen mulatságra vágyott volna. Ez is mutatja, hogy a lányok gyöngédebb-lelkűek, mint a fiúk. A részvét, a kímélet vágya jobban a szívükben van. Ami annál szebb tulajdonságuk, mert hisz éppen a legkedvesebb, leghasznosabb madarak azok, melyeknek a fészkek legnagyobb veszedelemben forog azok miatt, akik madárfészket keresnek. Pedig ezek a hasznos madárcsaládok az emberiségnek eléggé meg nem becsülhető jötevői.

Adakozzunk Sárosvármegye hadi-árváinak! *Dr. Máriássy Béla*, Sárosvm. árvasz. elnöke a következő levelet intézte hozzánk: «Az EPERJESI LAPOK tek. Szerkesztőségének. Az évforduló alkalmával a sárosvármegyei hadiárvák alapjának számadását bezártam. Az 22,428 kor. 22 fillért tett ki. Ha visszagondolok az EPERJESI LAPOK 1916. április 23-ikán megjelent számára, mely ezen alap létesítésére irányuló kérelmemet első lapján hozta, különös érzés vesz erőt rajtam. A tisztelet, az elismerés, a nagyrabecsülés Sárosvármegye lakosága iránt. Mely annyit szenvedett; de éppen a szenvedések által lelte föl, ismerte föl önmagát! Szívét tövis érte, de a sebből a hazaszereget s az áldozatkészség legtisztább forrása fakadt. A megnyugvás, az önelégültség jóleső érzete töltheti el méltán mindazoknak lelkét, kik ezen nemes célra, a sárosvármegyei hadiárvák alapjára adakoztak, gyűjtöttek, azt adományaikkal, fáradozásaikkal, tettel, szóval, tollal gyarapították. Hálás köszönetet mondok ezért nekik egyenként és együttvéve ezúton is. Vajha mindenkinek nevét megörökíthetném, ki viszonyainak megfelelően róta le, a támaszukat, atyjukat vesztett hadiárvák iránti köteles tartozásának összegét. Ki igaz lelkesedéssel, önzetlen készséggel, szívvel-lelékkel támogatta ezt a magaslatos feladatot. De vajjon eleget tett-e mindenki tartozásának? Teljesítette-e mindenki a hadiárvák alapjával szemben fennálló kötelességét? Ne zárjuk le ezt a kérdést még ma. Ne adjunk rá feleletet még most. Még nincs későn. Vessen mindenki számot önmagával: adakozott-e s ha adott, eleget adott-e már a sárosvármegyei hadiárvák alapjára? Oh, mily semmisség a legnagyobb adomány azon veszteséghez képest, mely az utolsó hadiárvát is érte! Adakozzék azért mindenki a sárosvármegyei hadiárvák javára! Adakozzék, aki még nem adott! Adakozzék, ki még keveset adott! Ehhez kérem az igen tiszt. Szerkesztőség szives támogatását, midőn eddigi lelkes, odaadó segítségéért hálás köszönetet mondok. Kiváló tisztelettel Eperjes, 1917. január 9-ikén. *Dr. Máriássy Béla*, árvasz. elnök.

Az «Érdekes Ujság» és a koronázás. Fürgességének ismét újabb tanújelét adja Az ÉRDEKES UJSÁG, mely már a kedden megjelenő 1917. évi 1. számában a királyi pár bevonulásáról, a koronázásról és annak minden részletéről kimerítő képes tudósítást, rengeteg fényképet és művészi rajtot közöl. A 68 oldal terjedelmű gazdag kettős szám ára 60 fillér.

Köszönetnyilvánítás. *Tauth Viktor* úr 10 koronát, *Ferencsy Antal* úr (Girált) 5 kor.-t adományozott az eperjesi Izr. Nőegylet népkonyhájának, melyet hálással köszön az elnökség.

Áll. tanítónők beosztása felekezeti iskolákhoz. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Báncsánky Erzsébet okl. tanítónőt áll. elemi iskolai rendes tanítónővé kinevezte és a háború tartamára megfelelő további intézkedésig a hadban levő tanító helyettesítésére a somosi gör. kath. el. iskolához osztotta be szolgálat-tételre; továbbá *Csehák Emma* okl. tanítónőt áll. el. iskolai rendes tanítónővé való kinevezése mellett a magyarjakabfalvai r. kath. el. iskolához osztotta be szolgálat-tételre a háború tartamára.

Tudomásul. A kassai keresk. és iparkamara közli, hogy az 1911. május 1-jén kelt 5923. sz. rendeletnek az a rendelkezése, mely szerint a sűrített acetylént tartalmazó palackok vagy edények ötvenként újból kipróbálандók, a háborús állapotra való tekintettel f. évi május hó 31-ikéig felfüggesztetett.

Iskolai telek kisajátítása. A poprád-ökrösi áll. el. iskola részére a községben megfelelő telek nem lévén beszerezhető, szükségessé vált a kisajátítási eljárásnak folyamatba tétele, az iskola felépítése szempontjából. A várm. törvényhatósági bizottság, tekintettel arra, hogy a község az áll. iskola céljaira szabadkézből való vétel útján nem tudott megfelelő telket szerezni, a község képviselőtestületének a kisajátítás eszközése iránt egyhangulag hozott és felebezéssel meg nem támadott határozatát az 1886:XXII. törvénycikk 24. §-ának 6. pontja alapján jóváhagyta.

KÖZGAZDASÁG.

Aktuális közgazdasági hírek.

Új hajóvállalat a Dunán. A háború meghozta a mi Dunánknak is a régóta elhanyagolt nagy jelentőségét. Némcsak a közgazdasági és politikai téren, mint pl. a szeptemberi dunai konferencia megtartásában, de az üzleti világban is nyilvánvalóvá lesz ez mindinkább. Német tőkével Bolgár Lloyd név alatt új hajóstársaság alakult Bulgáriában, amely hír szerint a hasonló hangzású Bajor Lloyd szövetségében fogja üzni a hajózási üzletet.

Az Unió háborús kiviteli adatai. A háború bizony sok mindenre megtanítja az embert! Répából cukrot a napoleoni háborúk alatt kellett először tömegesen gyártani. Kukoricából olajat több százmillió értékben a mostani világégés alatt tanultunk meg gyártani. Amerikából a háború előtt 25 millió dollár — 120 millió korona — értékű árút hoztunk be, tavalyelőtt már 20-ad részét sem, mert 6 millió értékű behozatal fölbecsülésénél a drágulást is figyelembe kell venni. Tavalyra pedig már úgyszólván összezsugorodott ez a forgalom, mindössze 1/4-ed millió koronára rúgott. Megtanultuk, hogy hogyan lehet megenni Amerika nélkül is, csakúgy, mint ahogyan megvoltunk nélküle Kolumbusz Kristóf előtt. Németországgal volt forgalma természetesen még élesebben mutatja ugyanezt a folyamatot. A háború előtti 1600 milliónyi forgalom tavalyelőtt a tizedrésznél is kisebbre, tavaly pedig már a századrésznél is kisebbre, 14 millióra csökkent. A semleges országokkal is ugyancsak a kereskedelmet az angolok fekete listája megbénította. Dánia 350 millió korona értékűt kapott az első háborús esztendőben Amerikából, tavaly már csak 230 milliónyit. Svédország is kénytelen volt a 355 milliónyi forgalom helyett 130 millióval beérni. Németalföldnek a 600 milliónyiból 400 millióra apasztották a forgalmát. De bezzeg hatalmas hadseregszállítója lett az Unió a mi ellenségeinknek s franciaországi kivitele 730 millióról 1400 és 2400 millióra; olaszországi forgalma 380 millióról 790 és 1100 millióra, az angolországi 3000 millióról 3600 és 6600 millióra nőtt. De leginkább Oroszországon látszik meg, hogy mennyire függésbe került az Uniótól. Háború előtt 130 millió az első háborús évben is csak 165 millió, de már tavaly 1150 millió értéket, természetesen főként hadiszert kapott Amerikából. Ugy-e, hogy könnyen érthető, ha Amerika nem nagyon siet a háború megszüntetésében közreműködni, hisz tízszeresen többet keresett csak az egy Oroszországon, mint amennyit elvesztett a németországi kivitele összezsugorodásával.

Balatonvidéki bor ára. Háromszáz, háromszázötven koronát adnak a balatonvidéki mustjéért. Mennyiség dolgában katasztrális holdanként hat hektoliter s cukortartalom dolgában 18—22 százalék az eredmény. Ha még megemlítjük, hogy a napszám 3—6 kor. között van, úgy a balatonvidéki szőlőgazdálkodás állapotát ezekkel az adatokkal eléggé megvilágítjuk.

Katonai gépkocsik központja. A hadi gépkocsik háború utáni értékesítésére már megint központokat akarnak csinálni. Értékesítés alatt eladást, jómagyarán a hadvezetőség részéről a központ részére elköttyavetyélést s a központ részéről való továbbadásnál természetesen busás nyereséget gondolnak. Pedig van itt egészen jó szakszervezetünk ennek a fontos közlekedési eszköznek a közforgalom érdekében való felhasználására. Járassa e gépkocsikat az államvasút ott, ahová vasúttal el nem jut. Eddig a posta próbálkozott ezen a téren. De neki nem lehet. A vasút azonban megtalálja a számadását abban a bevételben, amit a gépkocsik közvetítésével

elért forgalom magán a vasúton tesz lehetővé. Sajnos, még most is egész járárok vannak közlekedési eszköz nélkül, pl. Namesztó Árvában, Girált Sárosban, Bozovics Krassóban stb. melyeknek áru- és személyforgalma a vonalon bizonyára hozna annyi jövedelmet, hogy megszerzésére érdemes volna csakúgy gépkocsit járatni, mint ahogyan egyes szállótulajdonosok a szállóvendégek megszerzése érdekében tartják világszerte a hotel-autókat. Mikor érkezik el azonban ennek az ideje hozzánk?!

Sz. L.

Felelős szerkesztő: Dvortsák Győző. Kiadótulajdonosok: Koós Ernő és Frigyes.

500 koronát fizetek Önnek, ha

„RIA-BALZSAM”

nevű készítményem az Ön tyúkszemeit, szemölcsseit és bőrkeményedéseit három nap alatt fájdalom nélkül ki nem irtja. Egy tégely ára — jótállási nyilatkozattal együtt — 175 K, 3 tégely 4 — K, 6 tégely 650 K. — Sok száz köszönő- és elismerő nyilatkozat!

KEMÉNY, Kassa I. • Postaútk 12/202.

9-1917. szám.

Faarverési hirdetmény.

Héthárs nagyközség nevében közhírré teszem, hogy a nagyközség tulajdonát képező Tarkó község határában fekvő (vasúti állomástól 7 km.) erdejében 373 katasztr. hold területen lévő 6910 drb 4670 köbméterre becsült **jegenyefenyő mű- és épületfa** és 3152 drb 10-19 cm. vastag **jegenyefenyő rúd**fa Héthárs nagyközség házánál

1917. évi január hó 29-ikén

délelőtt 9 órakor tartandó, zárt írásbeli ajánlattal egybekötött nyílt szóbeli árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár 42,824, azaz negyvenkettő-ezernyolcszázhuszonnégy korona.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10%-a.

Kitermelési határidő 3 év.

Zárt írásbeli ajánlatok a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be. Az 1-koronás bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlatokban a felajánlott vételár számokban és írásban kiírandó, csatolni kell készpénzben vagy óvadék-képes értékpapírokkal az előírt bánatpénzt, végül az ajánlatnak tartalmaznia kell az ajánlattevő azon nyilatkozatát, hogy a szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak aláveti.

Utó- és távirati ajánlatok nem fogadtnak el.

A részletes árverési és szerződési feltételek Héthárs nagyközség házánaál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Eperjes, 1917. január 9. **Bächer** m. kir. erdőmérnök

DR PALÓCZ k. egészségügyi tanár v. kórházi specialista orvos

Budapest, IV., Károly-körút 2. sz.

Sok évi óriási speciális praxisa folytán teljes biztonsággal felismeri és kigyógyítja úgy férfiaknál, mint nőknél a titkos és nemibetegségeket, valamint az azokból származó összes bajokat. Rendel hétköznapokon d. e. 10-12, d. u. 3-5 óráig. Ha személyesen lehetetlen volna megjelenni, válaszbélyeges levélre szívesen ad **díjtalan** felvilágosítást afelől, hogy otthoni kúrával hogyan szabadulhat meg gyökeresen a bajától.

„Jótállás a biztos eredményért.”

Reitter Oszkár

nagybecskereki ny. főkapitány és fajbaromfitenyésztőnek nagy-szerű találmánya a

„PATKÁNY”

patkányirtó-szer (nem mérge), mely emberre és háziállatokra nem ártalmas és fölülmul minden más irtószer.

1 doboz ára 3 K, mely ele- körülből 60 patkány kiirtásához.

Minden dobozhoz használati utasítás van mellékelve. Ismertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle nagyságú gazdaságban hány adag használandó, kérésre ingyen küld a **PATKÁNY**-gyár egyedüli elárúsítója, a Torontáli Agrárbank Részv.-társaság **Nagybecskereken**.

KISSZEBENI TAKARÉKPÉNZTÁR.

Meghívás. A Kiszzebeni Takarékpénztár t. c. részvényesei a folyó 1917. évi február hó 2-ikén délután 2 órakor az intézet helyiségében tartandó

ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSRE

ezennel tisztelettel meghívtnak. — **Napirend:** 1. A közgyűlési elnöknek megválasztása. 2. Az igazgatóság által az 1916-ik üzletévre elkészített és a felügyelő-bizottság által megvizsgált zárszámadás és mérleg előterjesztése — az igazgatóság, valamint a felügyelő-bizottság jelentéseivel együtt. 3. Az osztalék meghatározása. 4. Az összes igazgatósági, valamint két póttagnak megválasztása. 5. A három rendes- és egy póttagnak megválasztása.

20. §. A szavazati jogot lehet személyesen vagy meghatalmazott által gyakorolni; kívánatik azonban, hogy a szavazati jog gyakorlásának alapját képező részvények a közgyűlést megelőzőleg legalább 30 nappal legyenek a részvénykönyvben a részvényes nevére átírva.

21. §. Azon t. c. részvényesek, kik szavazási jogukat gyakorolni kívánják, szíveskedjenek a szabályok 21-ik §-a értelmében saját nevükre írt részvényeiket egy nappal a közgyűlés megtartása előtt az intézetnél — igazolvány kísérelésével — letenni.

Vagyon	Mérleg-számla.	Teher	Tartozik	Nyeremény- és veszteség-számla.	Követel
Pénztári készlet	57485 04	Részvénytőke	140000 —	Takarékbetéti kamatok	
Kölc. ingatlanokra	193715 96	Takarékbetétek	1005421 72	után	39825 22
Leszámlított váltók	411791 91	Fel nem vett osztalék	764 —	10% kamat-adó betétek és folyószámla után	3986 61
Leírás	2990 —	Tartaléktőke	51789 60	Vegyes költségek	2611 93
Előlegek	14342 —	Rendkívüli tartaléktőke	4000 —	Személyzeti fizetésekért Remuneratio	9699 97
Kötvénykölcsonők	44039 52	Osztalék-tartalékalap	14000 —	Tiszti lakbérért	641 66
Ovatolási díjak	477 25	Háborús tart. 15000 —		Jövedelmi és házbéradóért	1400 —
Felszerelés	400 —	Leírás váltókra	2990 —	Segély és háborús drágasági pótlék	4900 52
7000 korona névértékű 4%-os magyar koronajáradék kötvény 77 kor.	5390 —	Nyugdíjalap 1916. évi kamattal	12010 —	4% kamat a nyugdíjalapnak 1916. évre	3170 —
Folyószámla-adások	290602 46	Folyószámla-hitelezők	11873 14	Osztrák-magyar banknak, Hitelbank és Lombard kamat	456 64
Intézeti ház	22063 22	Fedezeti biztosíték	629 02	Visszszámított váltókamat	783 75
M. kir. postatakarékpénztárnál	197 86	Napibiztosok díjai	289 —	Hátralékos kamat tértíve a különféle aktívák	6000 —
Osztrák-magyar bank giro-számlára	500 50	4% részvénykamat 1916. évre	759 —	Napibiztosok díjai	759 —
200000 kor. 6%-os Hadikölcson-kötv.	195000 —	6% részvénykamat 1916. évre	5600 —	4% részvénykamat 1916. évre	5600 —
Különféle aktívák*	26000 —	3% részilletmény 1916. évre az igazgatónak	626 62	6% tartaléktőke 1916. évre	626 62
		9% részilletmény 1916. évre az igazgatóságnak	313 31	3% részilletmény 1916. évre a vezérig-nak	313 31
		2% részilletmény 1916. évre az igazgatóságnak	939 93	9% részilletmény 1916. évre az igazgatósági tagoknak	939 93
		2% részilletmény 1916. évre a felügyelő-bizottságnak	208 90	2% részilletmény 1916. évre a felügyelő-bizottságnak	208 90
		Mult évi megadóztatott áthozat	1436 42	Megadóztatott nyeremény-áthozat	1436 42
		Nyeremény-kiegyenl.	8355 06	Nyereménykiegyenlítés	8355 06
			1259015 72		93526 26

* E tétel alatt bent foglaltatnak hátralékos kamatok.
Kiszzeben, 1916. évi december hó 31-ikén.
Rosenfeld s. k., vezérigazgató. Szepey s. k., pénztárnok.
Az igazgatóság:
Altmann Gusztáv s. k., Tahy Emil s. k., Eiszelt Antal s. k., Sommer József s. k., dr. Windt Arthur s. k., Hartsár Péter s. k.

A fentebbi mérleg-számla alulírottak által az intézet számadásai és könyvei alapján megvizsgáltatott és a közbenjárásunk mellett felvett leltárral összehasonlítottván, mindenben helyesnek találtatott.
Kiszzeben, 1917. január 10-ikén.
A felügyelő-bizottság:
Dr. Prokopovitsch Béla, Gallé Hugó s. k., hadbavonult. Ehlers Hector s. k.

Kiszzeben, 1916. évi december 31-ikén. Rosenfeld s. k., vezérigazgató.

E

Előfizetési tábla
Egész évre
Félévre
Negyedévre
Hirdetési díj: Egy péltör egyszeri b 15 f. Köszönetnyilvánítás

S

tüntetett ki akik a magyar művészet terén a legkiválóbb s kiválóságuk magyar király Szinyei Mezős törzs, a sárosi és idős belső titkos t. Szmeccsány korona-rend e Dr. Berzei Akadémia elnöke festőművész, dicsőséggel közzéteszt és tüntette ki a Sáros igazgatói fiait tüntette bennünket sa fog el a kit büszkébbek le ságára, melye cára küzdötté Büszkébbek lehetünk arra ket, szülőföldj Sáros földj nyien, akik m szeretettel gon sen, oly gyöng szülőanya gye Ebből az melegből mer magas polcra S ez a mos ség biztos za emelkedésének

OL